

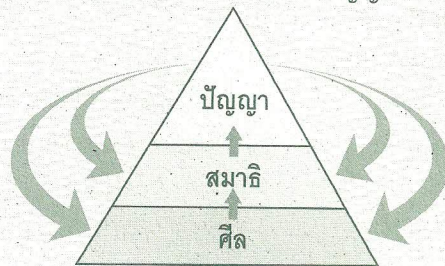
ศาสนากับสุขภาพ

ทิวใจของการปฏิรูประบบสุขภาพ คือ ความเห็นที่ถูกต้อง. หรือสัมมาทิฐิว่าสุขภาพคืออะไร ถ้าเห็น
ว่าสุขภาพ คือ เรื่องโรงพยาบาล มดหมอ หยูกยา เท่านั้น ทิฐินั้นก็คับแคบและนำไปสู่การ
กระทำที่คับแคบ แก้ปัญหาไม่ได้ หรือได้บางส่วน แต่ไปก่อปัญหาให้ส่วนอื่น นิยามคำว่าสุขภาพที่
กว้างขวางและลึกซึ้งที่สุดคือขององค์การอนามัยโลกที่ว่า

- สุขภาพ = สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งกาย
- = สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิต
- = สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางสังคม
- = สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตวิญญาณ

สุขภาวะที่สมบูรณ์เกิดจากความถูกต้องที่สมบูรณ์ คือความถูกต้องของทั้งหมด ความถูกต้องก็
คือธรรมะ ความถูกต้องทั้งหมดก็คือบรมธรรม สุขภาพคือบรมธรรม

หลักธรรมของทุกศาสนาโดยส่วนลึกคือ ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล คือระบบการอยู่ร่วมกันด้วยความเป็นปกติ หมายถึง ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกัน
ด้วยความเป็นปกติ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม การเมือง กฎหมาย กฎระเบียบ ประเพณี ที่
เรียกว่าวัฒนธรรม ระบบการอยู่ร่วมกันด้วยความเป็นปกติเป็นเรื่องที่ต้องตกแต่งแก้ไขตลอดเวลา เมื่อ
มีระบบการอยู่ร่วมกันด้วยความปกติก็มีสุขภาวะ ศีลเป็นฐานให้สมาธิและปัญญา

สมาธิ จิตใจที่สงบมีสมาธิเป็นสุขอย่างยิ่ง เป็นฐานของปัญญา และส่งเสริมศีล

ปัญญา เข้าใจความจริงของธรรมชาติ ลดละความเห็นแก่ตัว ทำให้เป็นอิสระหลุดพ้นจากความ
บีบคั้น เป็นสุขอย่างยิ่ง ส่งผลต่อศีลและสมาธิอย่างยิ่ง

ศีล สมาธิ ปัญญา รวมกันคือพัฒนาการทางจิตวิญญาณ นี่คือสุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตวิญญาณ

ศาสนาจึงเป็นเรื่องของสุขภาพทั้งเนื้อทั้งตัว ในการปฏิรูประบบสุขภาพจึงต้องนึกถึงบทบาท
ของศาสนาอย่างแรง

ประเวศ วะสี

ขอบคุณ ผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน

